

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la restituirea recursului declarat de către Mariei Nedealco,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Casa Națională de Asigurări în Medicină împotriva Mariei Nedealco cu privire la încasarea datoriei pe prima de asigurare obligatorie de asistență medicală sub formă de sumă fixă pentru anul 2023 și a penalității,

împotriva încheierii Curții de Apel Comrat din 08 octombrie 2024,

*(Dosarul nr. 2r-457/24
nr. PIGD 2-23170507-01-2r-18112024)*

Restituirea cererii de recurs, care a fost depus într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul.

Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, jud. V. Muntean
Curtea de Apel Comrat – A. Mironov, Ș. Starciuc, D. Fujenco

18 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Mariei Nedecalco

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1.În data de 29 noiembrie 2023 Casa Națională de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Nedecalco cu privire la încasarea sumei de 12 636 lei în contul datoriei pentru prima de asigurare obligatorie de asistenta medicală sub formă de sumă fixă pentru anul 2023 și penalitatea în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere a achitării primei, în sumă de 2 994,73 lei.

2.Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga prin hotărârea din 05 martie 2024 a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Casa Națională de Asigurări în Medicină, a încasat de la Maria Nedecalco în beneficiul Casei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenției Teritoriale Sud suma de 12 636 lei prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2023, suma de 2 994,73 lei penalitate pentru întârziere de la 01 aprilie 2023 până la 23 noiembrie 2023 și în beneficiu statului taxa de stat în mărime de 468,92 lei. (f.d. 32)

3.În data de 15 aprilie 2024 Maria Nedecalco a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 05 martie 2024 și emiterea pe cauză a unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. Totodată a depus cerere cu privire la repunere în termen de declarare a apelului. (f.d. 40, 54)

4.Curtea de Apel Comrat prin încheierea din data de 08 octombrie 2024 a respins cererea Mariei Nedecalco cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, a restituit apelul din motivul depunerii acestuia în afara termenului, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen. (f.d.76-78)

5.În data de 24 octombrie 2024 Maria Nedecalco a depus recurs împotriva încheierii din data de 08 octombrie 2024 a Curții de Apel Comrat. (f.d.82)

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

6.Art.13 din Constituția Republicii Moldova prevede că:

„Limba de stat a Republicii Moldova este limba română, funcționând pe baza grafiei latine.”

7. Art. 118 din Constituția Republicii Moldova statuează că:

„Procedura judiciară se desfășoară în limba română. Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret. În condițiile legii, procedura judiciară se poate efectua și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea persoanelor care participă la proces.”

8. Art. 24 alin. (1), alin. (2) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română. Persoanele interesate în soluționarea cauzei care nu posedă sau nu vorbesc limba română sunt în drept să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret.”

9. Art. 426¹, alin. (1), lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă stabilește că:

„Instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437, alin.(1) și (2), cu excepția cerinței privind anexarea dovezii de plată a taxei de stat.”

10. Art. 437, alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă prevede că:

„Cererea de recurs trebuie să cuprindă temeiul prevăzut la art.432 și argumentele privind temeinicia recursului.”

11. Art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 stabilește că:

„Procedura judiciară se desfășoară în limba română. Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

12. Studiind cererea de recurs depusă de către Maria Nedealco completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maria Nedealco urmează a fi restituit din considerentele ce succed.

13. La caz, instanța de recurs constată că Maria Nedealco a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 08 octombrie 2024 a Curții de Apel Comrat într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

14. În sensul dat, urmează de remarcat faptul că unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă precum și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

15. Principiul limbii oficiale de procedură este necesar pentru asigurarea respectarea drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii și este consfințit în legea constituțională și în legile procedurale, fiind coroborate cu tratatele

internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

16. Totodată, instanța de recurs subliniază că, caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

17. Deci, procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba română. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

18. În aceste condiții, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că atunci când cererea de recurs în Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

19. Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat, din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participării la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

20. Din aceste motive, instanța de recurs ajunge la concluzia de a restitui cererea de recurs depusă de Maria Nedeaľco împotriva încheierii din 08 octombrie 2024 a Curții de Apel Comrat.

21. Distinct, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează, că recurenta avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CtEDO (Cauza Van Harn vs Germania nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unui recurs cu respectarea exigențelor art. 437, alin. (1) din Codul de procedură civilă.

22. Având în vedere că cererea de recurs depusă de Maria Nedeaľco este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, instanța de recurs ajunge la concluzia de a o restitui din motiv că nu corespunde prevederilor art. 437, alin. (1) din Codul de procedură civilă.

23. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 269-270 și art. 426¹, alin. (1), lit. b¹) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Restituie recursul depus de Maria Nedecalco împotriva încheierii din
08 octombrie 2024 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă